



FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	DEPARTAMENTUL DE TEOLOGIE ORTODOXA
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclu de studii	Licență – an univ. 2024-2025
1.6 Programul de studii/Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	<i>Teologie Liturgică</i> <i>Liturgical Theology</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. Dr. Pr. Viorel Sava						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist.univ. Dr. Pr. Gabriel-Alin Piștea						
2.4 Anul de studiu	IV	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei*	OB / DS

* OB – Obligatoriu / OP – Opțional / F – Facultativ

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					7
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	33				
3.9 Total ore pe semestru	75				
3.10 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	- Parcurgerea, în prealabil, a disciplinelor istorice și biblice
4.2 de competențe	- Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului teologic, specific disciplinelor practice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la curs
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	Prezența, conform <i>Regulamentului de activitate didactică</i> , la cel puțin 80% din activitățile de seminar



6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	CP4. Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale CP5. Analiza și interpretarea textelor religioase, a datelor privind istoria Bisericii și istoria religiilor, în contextul determinat de nevoia de dialog CP6. Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	CT2. Stabilirea de politici organizaționale și de relații cu comunitățile locale, promovarea dialogului în cadrul societății și medierea conflictelor CT6. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierarhice, respectând principii de credință religioasă CT7. Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Transmiterea cunoștințelor de bază privitoare la cultul divin ortodox și însușirea acestor cunoștințe de către studenți încât să ajungă buni liturghisitori și buni cunoscători ai rânduielii și ai sensurilor teologico-simbolice ale cultului.
7.2 Obiectivele specifice	Cunoașterea istoricului disciplinei, a conceptelor, curentelor și noțiunilor specifice teologiei liturgice, dintr-o perspectivă istorică, cronologică și practică.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1. Introducere în Liturgica specială	expunere, conversație (curs interactiv)	2 ore - [1] pp. 21-26
2. Laudele bisericesti (slujbele serviciului divin zilnic).		6 ore - [1] pp. 26-54
3. Laudele bisericesti mici		4 ore - [1] pp. 107-130; 182-213
4. Vecernia și Litia		8 ore - [1] pp. 54-107
5. Utrenia		8 ore - [1] pp. 134-182



Bibliografie:

Referințe principale:

- [1] Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica specială*, Editura Basilica, București, 2015 (cota bibl. MMB Sala de lectură 26(07)/B78)
[2] Nikolay Uspensky, *Slujba de seară în Biserica Ortodoxă*, trad. de Cezar Login, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2008 (cota bibl. MMB II-24589 TP).

Referințe suplimentare:

- [3] Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Studii de Teologie Liturgică. Vol. 3: Bucuria sfințitoare a Liturghiei*, Editura Andreiană, 2013, Sibiu (cota bibl. MMB Sala de lectură 264/B78)
[4] *Liturghier*, EIMBOR, București, 2012 (cota bibl. MMB III-14204 TP)
[5] *Molitfelnic*, EIMBOR, București, 2019 (cota bibl. MMB III-19522)
[6] Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, II, III, Galați, 1996, 2001, București 2005 (cota bibl. MMB II-7435 TP)
[7] Sava, Pr. Conf. Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999 (cota bibl. MMB II-23051 TP)
[8] Pr. Prof. Dr. Viorel Sava, *În Biserica Slavei Tale*, Editura Doxologia, Iași, 2021, (cota bibl. MMB III-20113)
[9] Vintilescu, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, ediția a II-a, București, 1998. (cota bibl. MMB III-5255 TP)
[10] Vintilescu, Pr. Petre, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995. (cota bibl. MMB II-38676)
[11] Pr. prof. Petre Vintilescu, *Istoria Liturghiei în primele trei veacuri*, Editura Nemira, 2001. (cota bibl. MMB II-16490 TP)
[12] Karl Christian Felmy, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe – un comentariu istoric*, Editura Deisis, Sibiu, 2008. (cota bibl. MMB II-34822)
[13] Robert Taft, *O istorie a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur*, vol. I și II, Editura Renașterea, Cluj, 2014. (cota bibl. MMB II-29801 TP)
[14] Ioan I Ică. Jr, *de la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului – integrala comentariilor liturgice bizantine – studii și texte*, Editura Deisis, Sibiu, 2011. (cota bibl. MMB Sala de lectură 264/I33)
[15] Ioan I Ică. Jr, *Canonul Ortodoxiei*, Editura Deisis, Sibiu, 2008. (cota bibl. MMB III-14201 S)
[16] Juan Mateos, *Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină*, Editura Renașterea, Cluj Napoca, 2007. (cota bibl. MMB II-23251 TP)
[17] Juan Mateos, *Utrenia Bizantină*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009. (cota bibl. MMB II-25645 TP)

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1. Laudele bisericesti (slujbele serviciului divin zilnic).	expunere, conversație	4 ore – [1] pp. 26-54
2. Vecernia și Litia		5 ore – [1] pp. 54-107
3. Utrenia și laudele bisericesti mici		5 ore – [1] pp. 134-182; 107-130; 182-213



Bibliografie:

Referințe principale:

- [1] Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica specială*, Editura Basilica, București, 2015 (cota bibl. MMB Sala de lectură 26(07)/B78)
[2] Nikolay Uspensky, *Slujba de seara în Biserica Ortodoxă*, trad. de Cezar Login, Editura Patmos, Cluj Napoca, 2008 (cota bibl. MMB II-24589 TP).

Referințe suplimentare:

- [3] Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Studii de Teologie Liturgică. Vol. 3: Bucuria sfințitoare a Liturghiei*, Editura Andreiană, 2013, Sibiu (cota bibl. MMB Sala de lectură 264/B78)
[4] *Liturghier*, EIMBOR, București, 2012 (cota bibl. MMB III-14204 TP)
[5] *Molitfelnic*, EIMBOR, București, 2019 (cota bibl. MMB III-19522)
[6] Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, II, III, Galați, 1996, 2001, București 2005 (cota bibl. MMB II-7435 TP)
[7] Sava, Pr. Conf. Dr. Viorel, *Taina Mărturisirii în riturile liturgice actuale*, Editura Trinitas, Iași, 1999 (cota bibl. MMB II-23051 TP)
[8] Pr. Prof. Dr. Viorel Sava, *În Biserica Slavei Tale*, Editura Doxologia, Iași, 2021, (cota bibl. MMB III-20113)
[9] Vintilescu, Pr. Petre, *Liturghierul explicat*, ediția a II-a, București, 1998. (cota bibl. MMB III-5255 TP)
[10] Vintilescu, Pr. Petre, *Spovedania și duhovnicia*, ediția a II-a, Alba Iulia, 1995. (cota bibl. MMB II-38676)
[11] Pr. prof. Petre Vintilescu, *Istoria Liturghiei în primele trei veacuri*, Editura Nemira, 2001. (cota bibl. MMB II-16490 TP)
[12] Karl Christian Felmy, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe – un comentariu istoric*, Editura Deisis, Sibiu, 2008. (cota bibl. MMB II-34822)
[13] Robert Taft, *O istorie a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur*, vol. I și II, Editura Renașterea, Cluj, 2014. (cota bibl. MMB II-29801 TP)
[14] Ioan I Ică. Jr, *de la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului – integrala comentariilor liturgice bizantine – studii și texte*, Editura Deisis, Sibiu, 2011. (cota bibl. MMB Sala de lectură 264/I33)
[15] Ioan I Ică. Jr, *Canonul Ortodoxiei*, Editura Deisis, Sibiu, 2008. (cota bibl. MMB III-14201 S)
[16] Juan Mateos, *Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină*, Editura Renașterea, Cluj Napoca, 2007. (cota bibl. MMB II-23251 TP)
[17] Juan Mateos, *Utrenia Bizantină*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009. (cota bibl. MMB II-25645 TP)

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Feed-back pozitiv, din partea absolvenților și a angajatorilor, privind calitățile, competențele și abilitățile dobândite.



10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs		scris și oral	80% scris sau oral, 20% elaborarea lucrărilor de seminar
	participare la curs		
10.5 Seminar/laborator	prezentare unor lucrări de seminar elaborate după normele academice în vigoare; participare la seminarii		
10.6 Standard minim de performanță			
Înșușirea minimă (concepțe generale, fundamentale) a materiei în vederea obținerii notei 5 (cinci) și a numărului de credite eferente.			

Data completării

30.09.2024

Titular de curs,

Prof. univ. Dr. Pr. Viorel Sava

Titular de seminar,

Asist.univ. Dr. Pr. Gabriel-Alin Piștea

Data avizării în departament,

05.10.2024

Director de departament,

Conf.univ.dr.pr. Emilian-Iustinian ROMAN